

Brottsbegreppet

Del 1

Sandra Rohdin

Brottsförsättningar

Vad är ett brott?

BrB 1:1

Brott är en gärning som är beskriven i denna balk eller i annan lag eller författning och för vilken straff som sägs nedan är föreskrivet.

Brottsförutsättningar

Vad är ett straff?

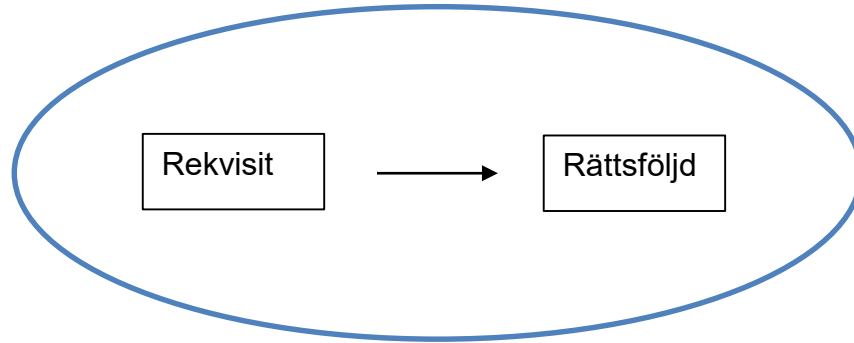
BrB 1:3

Med påföljd för brott förstås i denna balk *straffen* böter och fängelse samt villkorlig dom, skyddstillsyn och överlämnande till särskild vård.

Rättsreglers uppbyggnad

Juridisk nivå

Verklighetsnivå

(Rätts)fakta

Rättsverkningar

3 kap. 1 § brottsbalken

Den som berövar annan livet, döms för *mord* till fängelse på viss tid, lägst tio och högst arton år, eller på livstid.

Rekvisit

Rättsföljd

Rekvisit

Brottsbestämmelsen bygger på
OBJEKTIVA och **SUBJEKTIVA** rekvisit

Objektiva rekvisit

- De yttre kraven för ett brott
- Alla brott har en **brottsbeskrivning** som anger vad som ska ha skett för att brottet ska föreligga
- Brottbeskrivningarna innehåller **rekvisit**, krav, som ska **uppfyllas** för att brott ska föreligga.

Objektiva rekvisit forts

- Beskriver ofta en **handling**, t.ex. "anlägger brand" el. kroppsrörelse (tillfogar, lyfter vapen) el. ord (hotar)
- Ibland också en **viss effekt**, t.ex. kroppsskada, dödlig utgång (effektrekvisit)
- Ibland också en **viss fara** för effekt t. ex mordbrand
- Övriga rekvisit, krav som varken är handling el. effekt, t.ex. krav på offret (myndighetsperson, barn) el. gm (redovisningsskyldighet)

Objektiva rekvisit

- **Effektbrott**

Misshandel är ett *effektbrott*. Effekten: Skada, sjukdom etc. Effekten kan också vara:

Ekonomisk skada (t.ex. stöld, bedrägeri, förskingring)

- **Farebrott(fara i det enskilda fallet)**

Mordbrand är ett *farebrott*. Konkret fara för annans liv och hälsa (t.ex. framkallande av fara för annan eller mordbrand)

- **Handlingsbrott**

Krävs ingen effekt. Räcker att någon gör något eller säger något (t.ex. hemfridsbrott, dataintrång, mened)

Exempel

Misshandel 3:5

Handling

Tillfoga

Övrigt rekvisit

Annan (än sig själv)

Effekt

**Kroppskada,
sjukdom el.
Smärta**

Försätta

Annan

**Vanmakt el.
liknande**

Objektiva rekvisit

Kan man begå ett brott genom att vara helt passiv?

Äkta underlåtenhetsbrott (annan sida av handlingsbrott). Av straffbudet framgår att underlåtenhet (passiv) är straffbart, t.ex. koppleri, BrB 6:12, genom att hyresvärd inte säger upp hyresgäst som använder hyreslägenhet för prostitution.

Oäkta underlåtenhetsbrott (ofta effektbrott). Framgår *inte* av straffbudet men underlåtenhet kan vara straffbar p.g.a. särskild rättsplikt att handla. Rättsplikt att handla någon intar "garantställning" p.g.a. lag (förälder i förhållande till barn), tjänsteplikt (läkare i förhållande till patient), avtal (simlärare i förhållande till elev), framkallat farlig situation (tagit med någon på skidskotur på tunn is).

Adekvat kausalitet

Adekvat kausalitet

orsakssamband (kausalitet) mellan handlingen och skadan

Ex. A skrämmar B och B dör. Om läkare menar att hjärtinfarkt inte kan orsakas av skrämsel – det föreligger inte kausalitet

Om det visar sig att skrämseln haft inflytande på infarkten så är A:s handling orsak till B:s död – kausalitet föreligger.

Subjektiva rekvisit

Subjektiva rekvisit

- För att den handlande ska kunna dömas krävs att subjektiva rekvisit/rekvisit för **personligt ansvar** = krav på uppsåt (dolus) eller oaktsamhet (culpa) är uppfyllda

Subjektiva rekvisit

Det personliga ansvaret

- *Uppsåt (dolus)*
- *Oaktsamhet (culpa)*

Huvudregel

BrB 1:2 1 st.

En gärning skall, om inte annat är särskilt föreskrivet, anses som brott endast då den begås uppsåtligen.

Rekvisit forts

Förutsättning för att gärning brottslig/straffbar:

Uppfyller alla rekvisit

